

Ministri käskkirjaga kinnitatavate toetuse andmise tingimuste "Puudega laste tugiteenuste arendamine ja pakkumine ning töö- ja pereelu ühildamise soodustamine" eelnõu seletuskiri

I Sissejuhatus

Toetuse andmise tingimuste (TAT) eelnõu on välja töötanud Sotsiaalministeerium.

Euroopa Sotsiaalfondi vahendite kasutamisel perioodil 2014–2020 Eestis on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 14 nimetatud partnerlusleppe alusel koostatud ning Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud ja Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud rakenduskava „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020” (edaspidi *rakenduskava*). Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel.

STS § 12 lõike 3 alusel antud Vabariigi Valitsuse 4. juuli 2014 korralduse nr 297¹, „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine“ kohaselt on Sotsiaalministeerium rakendusasutuseks (edaspidi *RA*) ja Sihtasutus INNOVE rakendusüksuseks (edaspidi *RÜ*) järgmistele Euroopa Sotsiaalfondist (edaspidi *ESF*) rahastatavatele meetme tegevustele:

Tegevus 1.6.4 „Karjäärinõustamist saanud töötavad töörealised inimesed“

Tegevus 2.1.1 „Hoiuteenuste ning hoius, hariduses ja rehabilitatsioonis osalemist võimaldavate tugiteenuste (tugiisik, transport) arendamine ja pakkumine suure hooldusvajadusega ning raske ja sügava puudega 0–17-aastastele lastele ning tööandjate töö-, pere- ja eraelu ühildamise alase teadlikkuse tõstmine“

Tegevus 2.1.2 „Lapsehoiukohtade loomine ja teenusepakkumise toetamine 0–7-aastastele lastele“

Tegevus 2.2.1 „Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekandeteenused“

Tegevus 2.2.2 „Asendushoolduse kvaliteedi tõstmine ja asendushoolduse vormide mitmekesistamise, tugiteenuste ja järelhoolduse arendamise kaudu“

Tegevus 2.2.3 „Tugiteenus vanglast vabanejatele“

Tegevus 2.3.1 „Alkoholi liigtarvitamise varase avastamise ja lühinõustamise teenuse rakendamine ja alkoholisõltuvuse kaasaegse ravi- ja taastusabi süsteemi väljatöötamine ning teenuste osutamine“

Tegevus 3.1.1 „Töövõime toetamise reformi sihtrühmale tööturuteenuste ja neid toetavate teenuste arendamine, juurutamine ja osutamine, säilitamiseks töökohta või leidmaks uut tööd“

Tegevus 3.1.2 „Tööandjaid toetavad tegevused“

Tegevus 3.1.3 „Töövõime toetamise reformi läbiviimine. Spetsialistide koolitamine tööks vähenenud töövõimega inimestega. Tegevusi toetava institutsioonidevahelise koostöö ja vajaliku andmevahetuse arendamine ning avalikkuse teavitamine.“

Tegevus 3.2.1 „Tööturuteenuste laiendamine uutele sihtrühmadele ja uute teenuste pakkumine töötutele“.

Käesoleva käskkirjaga kehtestatakse meetme 2.1 „Lapsehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks“ tegevuse 2.1.1 „Hoiuteenuste ning hoius, hariduses ja rehabilitatsioonis osalemist võimaldavate tugiteenuste (tugiisik, transport) arendamine ja pakkumine suure hooldusvajadusega ning raske ja sügava puudega 0–17-aastastele lastele ning tööandjate töö-, pere- ja eraelu ühildamise alase teadlikkuse tõstmine“ raames TAT „Puudega laste tugiteenuste arendamine ja pakkumine ning töö- ja pereelu ühildamise soodustamine 2014–2020“. TAT põhineb järgmistel valdkondlikel arengukavadel: konkurentsivõime kava Eesti 2020; asendushoolduse kontspetsioon; laste ja perede arengukava; Eesti regionaalarengu strateegia 2020. TAT ettevalmistamisel on arvesse võetud Euroopa Komisjoni soovitus (käsitleb Eesti 2013. aasta riiklikku reformikava ja Eesti stabiilsusprogrammi (2012–2017)(COM(2013) 356 final,

29.05.2013) parandada tööstiimuleid ning tugevdada aktiveerimispoliitikat, et hõlbustada pikaajaliste töötute naasmist tööturule.

TAT sisaldab eesmärkide ja tegevuste ning nende vajalikkuse kirjeldust, eelarvet, toetatavate tegevuste sihtgruppide kirjeldust, indikaatoreid, mõju horisontaalsetele teemadele ning rakendamise tingimusi.

TAT tegevuste elluvijaks on Sotsiaalministeerium ja Sotsiaalkindlustusamet.

TAT eelnõu koostasid Sotsiaalministeeriumi laste ja perede osakonna peaspetsialist Ebeli Berkman (tel 626 9189, ebeli.berkman@sm.ee), peaspetsialist Gabriela Laanet (tel 626 9226, gabriela.laanet@sm.ee), osakonna juhataja Anniki Lai (tel 626 9216, anniki.lai@sm.ee), osakonna nõunik Hanna Vseviiov (tel 626 9257, hanna.vseviiov@sm.ee), laste õiguste juht Tõnu Poopuu (tel 626 9233, tonu.poopuu@sm.ee), sotsiaalpoliitika info ja analüüsi osakonna analüütik Laura Viilup (626 9363, laura.viilup@sm.ee), ESF osakonna nõunik Maris Mälzer (tel 626 9184, maris.malzer@sm.ee) ja Sotsiaalkindlustusameti teenuste juht Liis Sild (tel 6208394, liis.sild@sotsiaalkindlustusamet.ee).

Juriidilise ekspertiisi tegi Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kadri Kurvits (tel: 626 9340, kadri.kurvits@sm.ee).

TAT ettevalmistamisel on konsulteeritud erinevate huvigruppide ja partneritega, sh kohalike omavalitsused, Haridus- ja Teadusministeerium, Siseministeerium, puudega laste vanemad, Eesti Agrenska Fond SA, Eesti Puuetega Inimeste Koda, Tallinna Puuetega Inimeste Koda, Eesti Patsientide Esindusühing, MTÜ Eesti Omastehooldus, Sotsiaalkindlustusamet, Kärkla Sotsiaalkeskus, Adeli Rahvusvaheline Rehabilitatsioonikeskus, Tallinna Tondi Põhikool, Jaagu Lasteaed-Põhikool, Salu Kool, Võru Järve Kool, Tartu Maarja Kool, Tartu Herbert Masingu kool, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli kliinikum.

TAT eelnõu on edastatud arvamuse avaldamiseks SA-le Innove ja valdkondlikule seirekomisjonile.

TAT vajalikkuse põhjendus

TAT vajalikkuse põhjendus on esitatud TAT punktis 1.2.3. Seletuskirjas seda uuesti üle ei korrata.

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

TAT sisaldab 8 peatükki:

1. peatükk „TAT kirjeldus“;
2. peatükk „Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks“;
3. peatükk „Näitajad“;
4. peatükk „TAT mõju horisontaalsetele teemadele“;
5. peatükk „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, TAT-de ja avatud taotlusvoorudega“;
6. peatükk „Seos valdkondlike arengukavadega“;
7. peatükk „TAT rakendamine“;
8. peatükk „Riskide hindamine“.

TAT sisule eelnevad mõisted. Vajaduse korral taasesitatakse õigusaktide termineid, mida konkreetses TAT-s kasutatakse. Kui terminit kasutatakse õigusaktides seni sätestatust erinevas tähenduses või kui termini ei ole varem õigusaktides sätestatud, siis määratletakse termini sisu.

TAT tegevuste detailne kirjeldus (lisa 1 vorm A) ja eelarve kulukohtade lõikes (lisa 1 vorm B) esitatakse RA-le kinnitamiseks igal aastal või iga kahe aasta järel (oleneb, kas tegevusi on võimalik detailsemalt kirjeldada pikemale perioodile) jooksva aasta 1. novembriks. Detailne kirjeldus sisaldab 2. peatükis nimetatud tegevuste elluviimiseks konkreetseid etappe, nende vajaduse selgitusi ning indikaatoreid. Kogu TAT eelarve on näidatud 1. peatüki punktis 1.2.3. Aastate kaupa on eelarve näidatud vormi B finantsplaanis. Selline TAT ülesehitus annab piisava paindlikkuse tegevuste planeerimisel, annab väga hea ülevaate, mida konkreetset ühe või teise tegevuse raames tehakse ning aitab ära hoida vaidlusi elluviidavate tegevuste abikõlblikkuse küsimuses. Samuti aitab see elluviijal analüüsida, kas tõhusama tulemuse saamiseks oleks vajalik muuta / lisada / ära jätta tegevusi. Viimane aitab kaasa paremale finantsjuhtimisele, kuna on võimalik varakult näha kitsaskohti, sh vahendite üle- või alaplaneerimist.

1. peatükk „TAT kirjeldus“

Peatükk „TAT kirjeldus“ koosneb kahest osast. Esimeses osas sätestatakse prioriteetse suuna ja meetme nimetus, nende eesmärgid ja meetme tulemus. Punkti 1.1.2 on lisatud rakenduskava tulemusindikaator. Teine osa kirjeldab konkreetse TAT eesmärki, tulemust, sihtgruppi ja eelarvet ning olukorda, millest tingitult TAT tegevusi ellu viiakse.

TAT esimene eesmärk on pakkuda raske ja sügava puudega lapsele tugiteenuseid, mis tagavad lapsele võimaluse osaleda hariduses. See omakorda vabastab nende laste vanemad hoolduskoormusest ja neil tekib võimalus osaleda tööturul.

TAT teine eesmärk on toetada puudega laste hoiu- ja tugiteenuste edasist arendamist, panustada uuringute ja analüüside kaudu Eesti lapsehoiusteemi parendamisse ja töötajasõbraliku töökultuuri tekkimisse töö- ja pereelu alase teadlikkuse suurendamise kaudu.

2. peatükk „Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks“

Selles peatükis kirjeldatakse tegevusi TAT eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Iga tegevuse juures näidatakse sihtgrupp, tegevuse üldajaraam ja elluviija.

Käesoleva TAT tegevusi viivad ellu Sotsiaalministeerium ja partnerorganisatsioon Sotsiaalkindlustusamet.

3. peatükk „Näitajad“

TAT näitajad aitavad mõõta selle eesmärkide saavutamist nii kvalitatiivselt, kvantitatiivselt kui ka ajaliselt. Peatükis tuuakse välja rakenduskava väljundnäitajad, TAT spetsiifilised väljund- ja tulemusnäitajad tegevuste lõikes, nende baastasemed (kui on kindlaks määratud), sihttasemed aastateks 2018 ja 2023 ja selgitus, kuidas TAT näitajad panustavad rakenduskava näitajasse.

Käesolev TAT panustab otseselt rakenduskava väljundnäitajasse, milleks on „Hooldajate arv, kes on saanud vähemalt ühte puuetega laste tugiteenust ühe puudega lapse kohta“. Samuti panustab TAT rakenduskava tulemusnäitajasse „Osalejad, kes 6 kuud pärast lapsehoiu ja/või puuetega laste tugiteenuse saamise algust on tööturul“.

4. peatükk „TAT mõju läbivatele teemadele“

Selles peatükis selgitatakse, millist mõju omavad TAT tegevused rakenduskavas esitatud horisontaalsetele teemadele. Hinnata tuleb TAT mõju järgmistele horisontaalsetele

teemadele:

- regionaalareng
- keskkonnahoid ja kliima.

ESFist toetatavate tegevuste osas on vaikimisi märgitud kõigis meetme tegevustes „ei“. Hinnang põhineb perioodi 2014–2020 Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerluslepe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandel.

- Infoühiskond
- Riigivalitsemine
- Võrdsed võimalused, sh tuleb eraldi hinnata panust:
  - soolisse võrdsusesse;
  - võrdsesse kohtlemisse.

5. peatükk „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, TAT-de ja avatud taotlusvoorudega”

Peatüki eesmärk on kirjeldada, kuidas on TAT seotud teiste samas meetmes elluviidavate TAT-dega ja avatud taotlusvooruga, milline on nende vastastikune mõju ja mil määral on nad omavahel seotud.

6. peatükk „Seos valdkondlike arengukavadega”

Kirjeldatakse TAT seotust arengukavadega, tuues välja peatükid/punktid, mis on aluseks TAT tegevustele või millesse tegevused panustavad.

7. peatükk „TAT rakendamine“

Peatükk koosneb 5 alapeatükist:

- 7.1 „TAT elluviija kohustused“;
- 7.2 „Kulude abikõlblikkus“;
- 7.3 „Toetuse maksmine“;
- 7.4 „TAT muutmise“;
- 7.5 „Toetuse kasutamise seotud teabe ja seirearuannete esitamine“;
- 7.6 „Finantskorrektsioon“.

7.1. Toetuse saaja kohustused

Lisaks TAT-s sätestatud kohalduvad toetuse saajale kõik STS-is ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Muu hulgas tuleb olulist tähelepanu pöörata riigihangete seaduse järgimisele.

Toetuse saaja on kohustatud koguma TAT-s osalejate kohta nõutavad andmed vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 (edaspidi *ühissätete määrus*) artikli 125 lõike 2 punktile e. Osalejate andmeid kogutakse lisa 2 vormi C alusel, mis tuleb esitada koos seirearuandega vähemalt üks kord aastas seisuga 31.12.

RA-le esitatakse TAT järgmis(t)e eelarveaasta(te) detailne tegevuste kirjeldus ja sellele vastav eelarve kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks. RA nõudmisel on toetuse saaja kohustatud esitama TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite lõikes. Vastav nõue on vajalik sisendina riigieelarve ja tööplani planeerimise protsessis.

Toetuse saaja on kohustatud RA-le esitama iga kuu eelarve täitmise aruande. RA on aruandekohustuslik tema vastutusallas olevate meetmete või meetme tegevuste elluviimises

ning sellest eraldatud toetuse kasutamises, mistõttu on vajalik tihedamini kui kaks korda aastas (seirearuannete esitamise tähtajad) seirata vahendite kasutamist ning vajaduse korral sekkuda (ala- või ülekasutamine) TAT elluviimisse.

Peale TAT kinnitamist tuleb RÜ-le esitada väljamaksete prognoos 15 tööpäeva jooksul. Igal aastal tuleb väljamaksete prognoos järgmise eelarveaasta kohta esitada 10. detsembriks või kümne tööpäeva jooksul peale lisa 1 vormide A ja B kinnitamist. Kui väljamaksetaotlused erinevad 25% esitatud prognoosist, tuleb toetuse saajal esitada uus väljamaksete prognoos järelejäänud eelarveaasta osas. Prognoosi esitamise nõue on tingitud rahandusministri 2. jaanuari 2006. a määruse nr 1 „Riigieelarve kassalise teenindamise eeskiri” §-st 8, mille alusel peab RÜ omakorda esitama Rahandusministeeriumile prognoosi väljamaksmisele minevate summade kohta.

Kui ESFist rahastatud tegevuste tulemusel teenitakse TAT abikõlblikkuse perioodil tulu, siis kohaldatakse puhastulu arvestamiseks ühissätete määruse artikli 65 lõiget 8, mille kohaselt tuleb TAT abikõlblikke kulusid korrigeerida TAT abikõlblikkuse perioodi jooksul teenitud puhastulu võrra hiljemalt TAT lõppmakse esitamisel. TAT abikõlblikke kulusid vähendatakse teenitud puhastulu summa osa võrra, mis vastab abikõlblike kulude proportsioonile TAT kogukuludest. Puhastulu ei mõjuta abikõlblike kulude mahtu siiski ühissätete määruse artikli 65 lõikes 8 nimetatud juhtudel (sh tegevustele, millele kehtivad riigiabi reeglid). Kui abikõlblikud kulud jäävad alla 50 000 euro, siis tulu teenimist ei pea jälgima.

Puhastulu on ühissätete määruse artikli 61 lõike 1 tähenduses TAT arvestusperioodil tarbijalt TAT vara abil osutatud teenuse või loodud toote müügi eest saadud rahaline laekumine, sh TAT vara müümise või kasutamise eest saadud rahaline laekumine, millest on lahutatud tegevus- ja lühiajalise TAT vara asenduskulud. Puhastulule liidetakse TAT tulemusena saadav kokkuhoid tegevuskuludes, v.a juhul, kui kokkuhoiu võrra vähenevad TAT muud sissetulekud (riigi- või erasektori toetus).

Dokumentide säilitamisel tuleb lähtuda STS §-st 35, kus reguleeritakse dokumentide säilitamise kohustust kooskõlas ühissätete määruse artikli 140 lõikes 1 nimetatud võimalustega. Kui dokumentide säilitamistähtaeg lõpeb, siis kogutud või ülesannete täitmisel tekkinud andmed, sealhulgas isikuandmed, ja dokumendid kuuluvad hävitamisele, välja arvatud juhul, kui need tuleb üle anda Rahvusarhiivile.

STS § 35 lõikes 2 sätestatud kord on sõnastatud toetuse saaja vaates. Kuna toetuse saaja jaoks loetakse kulu abikõlblikuks seaduse kohaselt vaid siis, kui rakendusüksus on maksetaotluses nimetatud kulu abikõlblikuks lugenud ja toetuse välja maksnud (sh tasaarveldanud), hakkab säilitamisaja arvamine just rakendusüksuse poolt kulu või terve TAT kulude abikõlblikuks lugemisest.

TAT kõikide abikõlblike kulude dokumentide säilitamise nelja-aastane tähtaeg algab alates viimase kulu 30. juuni seisuga abikõlblikuks lugemise aasta 31. detsembrist. Seega, kui TAT viimane kulu loeti abikõlblikuks näiteks 4. oktoobril, algab säilitamistähtaeg järgmise aasta 31. detsembrist. TAT elluvijja jaoks muutub tähtaeg võrreldes STSis 2007–2013 sätestatud ühtse tähtajaga, milleks on 31.12.2025, lühemaks.

STS § 35 lõike 4 kohaselt katkeb dokumentide säilitamistähtaeg vastavalt ühissätete määrusele vaide- ja kohtumenetluse ajaks või kui nii on nõudnud Euroopa Komisjon. Katkeda saab tähtaeg 30. juuni seisuga rakendusüksuse poolt abikõlblikuks loetud kulu või lõpetatud TAT korral, kui kontrolli või auditi tulemusel on alanud vaide- või kohtumenetlus.

7.2. Kulude abikõlblikkus

Kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib ja makstakse TAT abikõlblikkuse perioodil

ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja Eesti õigusega.

Abikõlblike kulude kindlaks määramisel tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määrusest nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus* või *ÜM*).

TAT-s nimetatakse vajaduse korral mitteabikõlblikud kulud, mida ühendmääruses ei ole nimetatud ning täpsustatakse abikõlblike kulusid. Käesolevas TAT-s on täpsustatud tingimusi mootorsõiduki liisimisel või rentimisel ning isikliku sõiduvahendi kasutamisel tehtavaid kulusid. Lisaks on abikõlblik ainult personali (TAT otsene personal ja TAT administreeriva personal, juhul kui nende kulu ei hüvitata ühtse määra alusel) toitlustuskuludelt tasutav erisoodustusmaks, mis on otseselt seotud TAT tegevustega (teabepäevad, koolitused). Kuna tegemist on struktuurivahendite kasutamisega, on lubatud väliskoolitused EL ja Euroopa Majanduspiirkonna riikides ning Šveitsis.

TAT kulud jagunevad otsesteks ja kaudseteks kuludeks. Kaudseteks kuludeks loetakse TAT üldkulud ja administreerimisega seotud personalikulud.

Üldkuludeks loetakse (ÜM § 9 lg 5):

- 1) kulud bürootarvetele;
- 2) sidekulud, sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu;
- 3) infotehnoloogia kulud, sealhulgas kontoritehnika rentimine või liisimine ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldamine ja remontimine;
- 4) kütte, vee, elektri ja ruumide koristamisega seotud kulud;
- 5) ruumide rentimine;
- 6) valveteenus;
- 7) maamaks;
- 8) projektiga seotud pangakonto avamise ja haldamise kulud ning makse ülekandetasu juhul kui projekti jaoks on eraldi pangakonto;
- 9) riigisisese lähetusega seotud kulu tehnilise abina toetuse andmisel.

Administreerimisega seotud personalikulud on (ÜM § 9 lg 6):

- 1) raamatupidamine;
- 2) sekretäri- ja personalitöö;
- 3) hankespetsialisti tegevus;
- 4) haldustöötaja tegevus;
- 5) infotehnoloogi tegevus;
- 6) muu abistav töö.

Vastavalt ühendmääruse § 4 punktile 7 on üldkulud abikõlblikud ainult lihtsustatud hüvitamisviiside alusel. TAT-s on lubatud kasutada ühtse määra alusel kaudsete kulude hüvitamist. Ühtse määra rakendamisel ei tõenda TAT elluviija ei kaudseid kulusid (kuludokumente, kulude tasumist tõendavaid dokumente) ega kulu aluseks olevaid arvestusmetoodikaid TAT elluviija rakendusüksusele koos maksetaotlusega ei esita. Samuti ei kontrollita kaudsete kulude aluseks olevaid kulusid paikvaatluse ega TAT auditi käigus. Sellest tulenevalt ei pea osalise tööajaga struktuurivahendeid rakendav TAT elluviija pidama tööajatabeleid TAT administreeriva personali üle. Samuti ei pea TAT elluviija raamatupidamisarvestuses eristama ühtse määra alusel hüvitatud kaudsete kulude aluseks olevate kuludokumentide abikõlblike summasid.

Kaudsed kulud moodustavad 15% TAT otsestest personalikuludest. Kui üldkulude hüvitamist ei taotle, on abikõlblikud ainult administreeriva personali kulud tavakorras ehk kuludokumentide alusel.

7.3. Toetuse maksmine

Toetuse väljamaksmine toimub ühendmääruse §-de 11–15 alusel.

Toetuse väljamaksmise tingimuseks on TAT elluviija poolt RÜ-le esitatud väljamaksete prognoos. Esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitab TAT elluviija 15 tööpäeva jooksul peale TAT kinnitamist. Iga-aastane väljamaksete prognoos esitatakse 10 tööpäeva jooksul peale lisa 1 vormi A ja vormi B kinnitamist. Kui väljamaksetaotlused erinevad 25% esitatud prognoosist, tuleb TAT elluviijal esitada uus väljamaksete prognoos järelejäänud eelarve aasta kohta.

Maksetaotlusi võib esitada vastavalt nimetatud prognoosile vähemalt üks kord kvartalis, kuid kõige tihedamini üks kord kuus. Riigiasutusest TAT elluviijal on kohustus esitada maksetaotlus tekkinud ja makstud abikõlblike kulude kohta, mis on riigihanke piirmääraga võrdse või seda ületava maksumusega, üks kord kuus. Kuna riigiasutused saavad kulude tasumiseks enne toetuse saamist käibevahendeid riigieelarve seaduse alusel, on nende taastamiseks vaja esitada rakendusüksusele võimalikult kiiresti maksetaotlused, et oleks võimalik abikõlblikud kulud lisada omakorda EK-le esitatavasse maksetaotlusse. Kui kalendrikuus makseid ei tehta, siis null-reaga maksetaotlust esitada ei tule.

Toetuse väljamaksed teostatakse proportsionaalselt omafinantseeringuga. Praktikas tähendab see seda, et maksmisele kuuluv toetuse summa arvutatakse vastavalt sätestatud toetuse protsendile maksetaotlusega esitatud abikõlblikest kuludest. Toetuse summa leidmine muu proportsiooni alusel ei ole lubatud. Toetuse ja omafinantseeringu proportsioon on kinnitatud TAT punktis 1.2.3.

Punktis 7.3.9 on loetletud olukorrad, millal RÜ-l on õigus peatada maksetaotluse menetlemine osaliselt või täielikult. Uudsenä on perioodil 2014–2020 lisandunud korraldusasutuse (edaspidi KA) õigus toetuse väljamaksmise keelamiseks. KA võib vastavalt asjaoludele kas kohustada rakendusüksust peatama toetuse maksmine või keelata rakendusüksusel makset teha. KA esitab rakendusüksusele motiveeritud otsuse. Rakendusüksus teatab TAT elluviijale ja palub TAT elluviijal korrigeerida maksetaotlust või esitada täiendavaid tõendeid või selgitusi. Puuduse likvideerimise järel jätkatakse maksetaotluse menetlusega. Kui TAT elluviija puudusi ei likvideeri, teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni. Kui puudus tuleneb rakendusüksuse toimingust, likvideerib puudused rakendusüksus. TAT elluviija või rakendusüksuse selgituse, esitatud informatsiooni või täiendavate tegevuste põhjal võib KA tühistada peatamise ning maksetaotluse menetlemisega jätkatakse.

KA-l on õigus vajaduse korral kontrollida kulude abikõlblikkust ja abikõlblike kulude aluseks olevaid dokumente, sest rakendusüksus täidab ühissätete määruse artikli 125 lõike 5 punktis a nimetatud kulude abikõlblikkuse kontrolli vahendusametina. Seega peab KA olema veendunud, et KA enda poolt mittetäidetavat ülesannet täidetakse korrektselt.

KA võib kohustada rakendusüksust maksetaotluse menetlemise peatama ka siis, kui sertifitseerimisamet ei nõustu rakendusüksuse poolt abikõlblikuks loetud kulu lisamisega ühissätete määruse artikli 126 punktides a ja b nimetatud Euroopa Komisjonile esitatavasse maksetaotlusesse ja aruandesse või kui Euroopa Komisjon peatab maksed Eestile. Tegemist on erandkorras rakendatava võimalusega, mille võib tingida eelnimetatud põhjustel toetuse Euroopa Komisjonilt mittelaekumine. Euroopa Komisjonilt toetuse mittelaekumine ei tähenda automaatselt riigisisest toetuse maksete peatamist, kuid korraldusasutus võib sellise otsuse teha, kui:

- 1) kulude abikõlblikkust kontrolliva asutuse (nt rakendusüksuse) tööprotsesside puudused on niivõrd olulised, et rakendusüksuse poolt TAT elluviijatele maksete jätkamine võib tähendada olulise finantskahju tekkimist;

2) riigieelarveliste vahendite piiratuse tõttu ei ole võimalik riigisisest riigieelarveliste vahendite arvelt maksetega jätkata.

Kui TAT-s osaleb partner, esitab partneri kulude kohta kuludokumendid RÜ-le TAT elluviija, kes vastutab dokumentide õigsuse ja kulude abikõlblikkuse eest, samuti toetuse edasikandmise eest TAT-s osaleva isiku kontole.

7.4. TAT muutmine

TAT-d on lubatud muuta kõige rohkem üks kord kuue kuu jooksul objektiivsete asjaolude ilmnmisel, välja arvatud RÜ nõusolekul. Muudatusvajadused peavad olema motiveeritud ja aitama kaasa TAT edukale elluviimisele. Tihedamini kui üks kord kuue kuu jooksul ei ole TAT muutmine mõistlik, arvestades muutmisprotsessi ajamahukust ning sellega kaasnevat halduskoormust. TAT-d peavad põhinema põhjalikel analüüsidel ja planeerimisel, välistades sagedaste paranduste vajaduse. Samuti peavad olema vajalikud muudatused põhjendatud ja läbi kaalutud.

RA-l on õigus muuta TAT-d, kui selgub, et see on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või TAT elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. RA võib muuta TAT tegevuskava, finantsplaani, eelarvet või TAT abikõlblikkuse perioodi. Kui TAT rakendamisel tekib eelarveliste vahendite jääk, võib RA vähendada TAT eelarvet tingimusel, et see ei takista TAT eesmärkide täitmist. Vastav säte on vajalik olukorras, kui on näha, et TAT tegevuste elluviimiseks kulub oluliselt vähem vahendeid, kui oli esialgselt planeeritud. Ülejäävad vahendid saab sel juhul operatiivselt suunata vastavalt vajadusele kas antud meetme tegevuse avatud taotlusvoorudesse või teistesse meetme tegevustesse.

RA otsustab TAT muutmise või mittemuutmise 25 tööpäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest. Siinkohal tuleb arvestada, et lisaks RA-le tuleb muudatused kooskõlastada RÜ, KA ja valdkondliku seirekomisjoniga. Kogu muutmisprotsess võib võtta aega kuni kolm kuud.

TAT muutmist ei eelda järgmise eelarveaasta tegevuste kirjelduse ja sellele vastava eelarve esitamine ning finantsplaanis (lisa 1 vorm B) näidatud toetuse ja omafinantseeringu muutumine aastate lõikes. Viimasel juhul peab olema täidetud tingimus, et TAT kogutoetuse summa ja määr ei muutu.

Lisaks ei eelda TAT muutmist eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades, kui:

- kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15%;
- muudatuste summa ei ületa ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt 10 000 eurot;
- TAT administreeriva personali kulude proportsioon TAT tegevuskuludest ei muutu.

Viimane tingimus on täidetav juhul, kui ei taotleta üldkulude hüvitamist ehk kasutatakse lihtsustamist.

7.5. Toetuse kasutamisega seotud teabe ning vahe- ja lõpparuannete esitamine

TAT elluviija on kohustatud esitama RÜ-le vahearuanded (lisa 2 vorm A) kaks korda aastas: 15. juuniks aruandeperioodi jaanuar–mai kohta ja 20. jaanuariks aruandeperioodi juunidetsember kohta paberil või elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatuna.

Tinglikult on tegemist poolaasta aruannetega, mille esitamise tähtaeg tuleneb Sotsiaalministeeriumi ja tema allasutuste töökorraldusest. TAT lõpparuanne esitatakse 45 päeva jooksul TAT abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast.

Kui vahe- ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, ei nõuta vahearuande esitamist ning esitatakse vaid lõpparuanne. Nii vahe- kui ka lõpparuande esitamiseks on üks

vorm.

8. peatükk „Riskide hindamine“

Välja on toodud TAT rakendamise peamised riskid ja nende maandamise meetmed.

III Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Eelnõu on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõu koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1304/2013, 17. detsembri 2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006.

IV TAT mõju

TAT raames laiendatakse puudega lastele tugiteenuste kättesaadavust. Siiani on olnud tugiisiku ja transpordi korraldamine puudega lastele kohaliku omavalitsuse üksuste korraldada ja rahastada. Käesolev TAT panustab nende teenuste paremasse kättesaadavusse kõigis Eesti piirkondades. TAT võimaldab tugiteenuseid edasi arendada ning testida nende rakendatavust ja tõhusust. Puudega laste vanematel tekivad paremad võimalused tööturul osalemiseks, riik ei pea enam maksma nii palju rahalisi toetusi ning tööil käiva isiku makstavatest maksudest tekib riigile tulu.

V TAT kooskõla valikukriteeriumitega

1. TAT mõju meetme eesmärkide saavutamisele

TAT panustab meetme eesmärki „Sotsiaalsete probleemidega ja majanduslike toimetulekuraskustega inimesed saavad individuaalsetele vajadustele vastavat abi, mis võimaldab neil osaleda tööturul“.

2. TAT põhjendus

TAT eesmärk ja vajalikkuse põhjendus on esitatud peatükis 1.2.

3. Kuluefektiivsus

Eelarve planeerimisel lähtutakse varasematest kogemustest sama tüüpi kulude tegemisel, mida korrigeeritakse vajaduse korral tarbijahinnaindeksi prognoositava muutusega. Uut tüüpi kulude planeerimisel uuritakse hindasid turult või töötatakse ise välja.

4. TAT elluvijja suutlikkus TAT-d ellu viia

TAT elluvijjad on Sotsiaalministeerium ja Sotsiaalkindlustusamet. Sotsiaalteenuste

pakkumine ja lastehoiusüsteemi arendamine on Sotsiaalministeeriumi põhimäärusest tulenev ülesanne. Sotsiaalkindlustusameti kui Sotsiaalministeeriumi allasutuse eesmärk on tagada riigi teenuste osutamine ja sotsiaalhüvitiste maksmine. Nii Sotsiaalministeeriumil kui Sotsiaalkindlustusametil on varasem kogemus erinevate projektide (sh struktuurivahenditest rahastatavate) elluviimisel.

5. TAT mõju läbivatele teemadele

TAT mõju läbivatele teemadele on kirjeldatud TAT 4. peatükis.

VI TAT kinnitamine

TAT kinnitab sotsiaalkaitseminister oma käskkirjaga.

VII TAT kooskõlastamine

TAT eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks korraldusasutusele ja läbivate teemade eest vastutavatele juhtministeeriumitele.